

ЗІНКЕВИЧ В.І.

кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри менеджменту та підприємництва, доцент кафедри економіки та менеджменту, Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, м. Дрогобич, Україна

МЕНЕДЖМЕНТ СИСТЕМИ ЗРІЛОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ ІНДУСТРІАЛЬНОЇ ОСВІТИ: ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ ВИМІР

The article analyzes the self-unfolding of the phenomenon of management in the context of the life cycle of the industrial education system, evaluates the main parameters of the structure of the phenomenon for their correspondence with the features of technocratic civilization. It presents the six basic principles of the industrial age existence: standardization, specialization, synchronization, concentration, maximization and centralization.

Key words: industrial education, life cycle, management, technocratic civilization, standardization, specialization, synchronization, concentration, maximization, centralization.

У статті аналізується саморозгортання явища управління у контексті життєвого циклу системи індустріальної освіти, оцінюються головні параметри структури явища на предмет їх відповідності характеристиці технократичної цивілізації; подаються шість головних принципів буття індустріальної доби: стандартизація, спеціалізація, синхронізація, концентрація, максимізація і централізація.

Ключові слова: індустріальна освіта, життєвий цикл, управління, технократична цивілізація, стандартизація, спеціалізація, синхронізація, концентрація, максимізація і централізація.

В статье анализируется саморазвертывание явления управления в контексте жизненного цикла системы индустриального образования, оцениваются основные параметры структуры явления на предмет их соответствия

характеристике технократической цивилизации; подаются шесть главных принципов бытия индустриальной эпохи: стандартизация, специализация, синхронизация, концентрация, максимизация и централизация.

Ключевые слова: *индустриальное образование, жизненный цикл, управление, технократическая цивилизация, стандартизация, специализация, синхронизация, концентрация, максимизация, централизация.*

Постановка проблеми. Управління освітою завжди було, є і буде актуальною проблемою, оскільки дане явище завжди має випереджати, з одного боку, розвиток навчання і виховання молодого покоління до оволодіння новими засобами виробництва, а з іншого, задоволення постійно зростаючих потреб планетарної спільноти, що не дозволяє науково-технічній революції зупинятися на шляху пошуку нових технологічних засобів їх задоволення. На практиці виходить, що існує постійна гонка, коли одна складова виробничих сил підганяє іншу і тягне за собою зростання потреб людини у наростаючому темпі. Для того, щоб проаналізувати характер управління індустріальною освітою на етапі її зрілості, ми повинні на основі цивілізаційного підходу виділити так званий життєвий цикл даної соціальної системи і на цій основі оцінити атрибутивні риси даного явища. Найбільш зрілим дане явище, мається на увазі феномен управління освітою, виявляється на етапі зрілого функціонування системи індустріальної освіти. Тому далеко не випадково М. Фуко у праці «Слова и вещи» (1977), що присвячена нарису історії європейської культури від Відродження до середини ХХ ст., також виділяє чотири етапи зрілості явища або епістеми (з гр. знання, пізнання): перша епістема- подібності або подоби, друга - відмінності, третя - систем і організацій, четверта - контролю, що ведуть до бюрократизації управління на основі ідеологемі технократизму[6].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема стандартизації освіти у бувших соціалістичних країнах на попередніх етапах отримала мало уваги з боку теоретиків і менеджерів освіти. Вона почала набувати розголосу лише після того, як ці країни почали рухатись у бік Болонського процесу. Про це свідчать наукові доробки таких авторів як Г.Б. Борисівський (1968), М.І. Басаков (1987), Б.С. Гершунський (1993), В.І. Байденко (1999), В.І. Гинецинський (1999), А. Тайджиман, Т. Невіл та ін. (2003), Сей - ічі Такаянагі (2003), О.І. Смірнова (2003), М.М. Белінська (2004), О.В. Семеніхіна (2004), Ж.В. Таланова (2004), Н.Д. Єсева (2005), В.Л. Петренко (2005), Н.В. Коваленко (2006), Н.Г. Синицина (2006), І.М. Кубенко (2007), М.В. Кісіль (2007), Ю.М.

Комар (2007), О. Голубенко (2008), С.О. Терепиший (2010) та ін. Це зовсім не означає що в ЄСРП, наприклад, не були розроблені національні стандарти до організації і управління освітою. Вони були закладені у Закони національних держав про власну систему освіти[2, с.108]. Це окремий зріз проблеми, який отримав потужну корекцію під час приєднання до Болонської декларації, простір якої унормований і було поставлено завдання розбудувати єдиний науковий і освітній простір Європи. Ми тут не ставимо собі завдання прослідкувати історію розвитку явища стандартизації в освіті, розкрити її структуру або проаналізувати національні парадигми стандартизації. Ми лише вказуємо на те, що органи управління національною галуззю освіти – міністерства освіти окремих країн – на етапі сталого функціонування системи індустріальної освіти почали масово використовувати принцип стандартизації для управління навчально-виховним процесом в рамках своєї країни і тим самим вступили на шлях континентальної і світової стандартизації.

Тож, **метою** даної статті є викриття генетичного зв'язку управління системою індустріальної освіти з головними принципами життєустрою промислової або технократичної цивілізації. Це спостерігається на етапі зрілого функціонування системи індустріальної освіти завдяки новоствореним національним органам управління освітою, як правило, завдяки національним Міністерствам освіти і науки. Тому, не залежно про яку країну буде йти мова, їх система національної освіти підлягала стандартизації, спеціалізації, синхронізації, концентрації, максимізації і централізації.

Основні результати дослідження. У низці публікацій, що викладені у різних фахових виданнях для обговорення широкою освітянською і педагогічною громадами, ми ретельно дослідили життєвий цикл соціальної системи індустріальної доби. Він складається, на нашу думку, з чотирьох етапів, а саме: зародження – XVI (1543) – кінець XVII ст.; зростання – кінець XVII ст. – кінець XIX ст.; зрілість – кінець XIX (1895) – 70-ті роки XX ст.; занепад – 70-і роки XX ст. – початок XXI ст.

Саме на третьому етапі саморозгортання системи індустріальної освіти визрів механізм управління нею і тому нині, тобто, вже на етапі занепаду, здійснюється суворий контроль за навчально-виховним процесом. Епістема контролю, зазначає М.Фуко. – проявляється в тому, що над усіма уявленнями про системи та організації панує можливість доступу до інформації. Влада дає доступ до інформації та можливість маніпулювати нею, а через неї маніпулювати людьми»[8]. У цьому проявилася загальна закономірність наступу Другої хвилі про яку Е.Торфлер писав: «Кожна цивілізація має неявний кодекс – сукупність правил або принципів, які охоплюють усі сфери її діяльності. Коли індустріалізм поширився по планеті, цей унікальний, неявний кодекс став видимим. Він складався з шістьох взаємопов'язаних принципів,

які програмували поведінку мільйонів» [10, с.49]. Розглянемо їх більш детально.

Стандартизація - найбільш поширений і тому найбільш знайомий нам принцип організації суспільства і продуктивної діяльності, що швидко проявив себе вже на початку Нового часу. Як зазначає історик філософії В. Асмус: «У другій половині XVII і на початку XVIII століття європейська наука переживала період такого бурхливого і такого успішного розвитку, з яким не може зрівнятися ні одна попередня епоха» [1, с.412].

На етапі становлення системи освіти індустріальної доби стандартизація зробила велику послугу світовій спільноті і освіті. Вона унормувала використання національних мов, що виявилися матеріальним підґрунтям становлення національних систем освіти і не тільки їх.

До Нового часу, епохи розквіту стандартизації, в масовій свідомості людей не існувало, до прикладу, понять «німець» чи «француз». Люди називали себе за невеликою місцевістю, або у ліпшому випадку регіоном, де вони мешкали [7, с.349]. Тому націогенез європейських народів був нерозривно пов'язаний із створенням національних держав, завдяки чому стандартизація суспільного життя набуває небаченого на той час масштабу та інтенсивності. І це закономірно. Адже національна держава не може існувати як така, без єдиної національної мови, єдиної національної культури [7, с.349].

Підкреслимо, що формування нової ідентичності у всього населення, відбулось лише завдяки масовій стандартизованій освіті. Відтак, закономірно, що саме в цей період зароджується стандартизована освіта та власне наукова педагогіка, поява яких пов'язана із іменем великого «упорядковувача освіти» Яна Амоса Коменського. У своєму головному творі «Велика дидактика» Я. Коменський вказує: «Порядок - душа речей. Якщо б ми звернули увагу та те, що, власне, зберігає в стійкому стані весь цей всесвіт з усіма його найдрібнішими речами, то не знайшли б нічого іншого, крім порядку, тобто розміщення речей попередніх і наступних, верхніх і нижніх, великих і малих, схожих і несхожих відповідно до місця, часу, числа, міри і ваги, належних і відповідних кожній речі. Хтось влучно і вірно сказав, що порядок є душа речей. Адже все, що приведене в порядок, зберігає своє положення і цілість доти, поки удержується цей порядок. Якщо порядок порушений, то все ослаблюється, коливається, розхитується, падає. Це ясно з прикладів природи і мистецтва [5, с.248]. Але найголовніше, що жодна національна держава неможлива без мас людей, які ідентифікують себе з нею. Ці маси «однодумців» сформувались саме завдяки масовій стандартизації освіти, загалом, і вищої освіти, зокрема. Власне, саме завдяки стандартизації вищої освіти виникли національні стандартні мови, що в свою чергу сприяло формуванню національної самоідентичності європейських народів. Зрештою, був правим Й. Фіхте, який зазначав: «кордони нації обмежуються кордонами спільної мови» [5, с.248]. На основі

стандартних мов набуває розвитку феномен енциклопедичного (стандартизованого) знання, що, з одного боку, став можливим завдяки стандартизації вищої освіти, а з іншого підсилив її за принципом резонансу. При цьому С. Клепко зауважує: «принцип стандартизації з'явився у часи промислової революції, який в освіті реалізувався у явищі «підручника» як подання стандартизації людських знань. Навчання за одним підручником у різних країнах є оволодіння стандартними знаннями»[4 с.198].

Саме у новий час, завдяки промисловій революції поняття «стандарт» стає багатофункціональним: втрачаючи свою суто військову семантику він набуває сучасного значення «зразок», «еталон», «мірило»[9, с.197]. Найбільш повного прояву принцип стандартизації знайшов саме на етапі зрілого функціонування системи індустріальної освіти.

Ось як його прояв у соціальному житті планетарної спільноти подає А. Тоффлер у праці «Третя хвиля»: «У суспільствах Другої Хвилі процедури найму, як і праці, дедалі більше стандартизувалися. Стандартизовані тести використовувалися для визначення й вилучення непридатних, а надто серед державних службовців. Шкала оплати праці була стандартизована в усіх галузях промисловості, як і додаткові виплати, години обіду, свята й процедури залагодження трудових конфліктів. Щоб підготувати молодь до ринку, педагоги розробили стандартизовані курси навчання. Такі люди, як Бінет і Терман, придумали стандартизовані тести на інтелект. Курси шкільної освіти, процедура вступу до навчальних закладів і правила прийому теж були стандартизовані. Увійшли в моду письмові тести, коли з кількох відповідей треба вибрати правильну. Навіть на більш глибокому рівні індустріальній цивілізації була потрібна система стандартизованих ваг і вимірів. Не випадково, що одним із перших актів Французької революції, яка започаткувала у Франції добу індустріалізму, була спроба замінити строкату ковдру одиниць виміру, використовувану в усій до індустріальній Європі, метричною системою і новим календарем. Подібні заходи були здійснені в більшій частині світу Другої Хвилі»[10, с.50-51].

Спеціалізація у системі індустріальної освіти наростала швидкими темпами. Це був другий важливий принцип, принесений суспільству Другою Хвилею. Механізм цього прогресивного руху професіоналізації індустріальної освіти можна прослідкувати на наступному прикладі, що подає Е. Тоффлер у праці «Третя Хвиля»: «і в капіталістичних, і в соціалістичних індустріальних державах спеціалізацію супроводжував дедалі бурхливіший потік професіоналізації. Кожного разу, коли для якоїсь групи фахівців виникала можливість монополізувати таємницю того чи іншого знання і тримати новоприбулого за межами їхньої галузі, народжувалися професії. Поки котилася Друга Хвиля, ринок став між тим, хто мав знання, і клієнтом, чітко розділивши їх на вироб-

ника та споживача. Отже, навіть здоров'я в суспільствах Другої Хвилі почало розглядатися більше як продукція, що виробляється лікарем та чиновниками зі сфери охорони здоров'я, аніж як наслідок розумного піклування про себе (виробництво для споживання) самого хворого. Також вважалося, що освіта «виробляється» вчителем і «споживається» учнем. Всі види професійних груп, від бібліотекарів до продавців, почали висувати вимоги за право називатися професіоналами і за право встановлювати стандарти, ціни та умови прийняття до їхніх спеціальностей. Великі Стандартизатори й Великі Спеціалізатори йшли пліч – о – пліч» [10, с.50-51].

Синхронізація як третій принцип індустріальної доби, що мав вплив на функціонування системи індустріальної освіти, виріс з того, що «дорогим машинам не можна дозволити бути бездіяльними, і вони працюють, кожна у своєму ритмі. Це виробило третій принцип індустріальної цивілізації – синхронізацію» [10, с.53]. Система освіти вимушена була пристосуватися до пульсації машинного виробництва. Не за випадковим збігом обставин, діти в індустріальних культурах навчалися визначати час уже в ранньому віці. Учні повинні були прибувати до школи, коли дзвонив дзвоник, а пізніше – на завод або до контори, коли гудів гудок. Види праці були розраховані за часом і розділені на послідовності, які вимірювалися частками секунди. Години «з дев'ятої до п'ятої» утворювали часові рамки для мільйонів робітників. Синхронізованою була не лише праця. У всіх суспільствах Другої Хвилі, орієнтованих як на прибуток, так і на політичні принципи, соціальне життя також стало визначатися годинником і пристосовувалося до вимог машини. Конкретні години були виділені для дозвілля. Свята стандартної тривалості або перерви на каву були вписані в робочі графіки. Діти починали й закінчували навчальний рік одночасно. Лікарні будили всіх своїх хворих до сніданку одночасно. Транспортні системи хиталися під натиском годин пік. Диктори вставляли розважальні програми в спеціальні проміжки часу – наприклад, «кращий ефірний час». Кожна справа мала свої години пік або сезони, синхронізовані з годинами, або сезонами постачальників і розповсюджувачів. З'явилися спеціалісти синхронізації – від фабричних диспетчерів та складальників графіків до дорожньої поліції і нормувальників. Дехто, навпаки, чинив опір новій індустріальній системі часу. І тут знову знайшли вияв статеві відмінності. Ті, хто брав участь у роботі Другої Хвилі, переважно чоловіки, стали найбільш залежними від часу, який показував годинник» [10, с.54]. До стандартизації і спеціалізації додався принцип синхронізації.

Концентрація системи індустріальної освіти спричинилася під впливом процесу урбанізації населення. Машинне виробництво зібрало колишнє сільське населення у одному місці – на виробництві, що розташоване головним чином у містах, які почали розростатися як гриби після дощу. Звісно, що

система освіти за таких умов отримала можливість прискоритись і розвиватися у просторі індустріальних міст. Концентрація виробничих потужностей по регіонах призвела до того, що осередки індустріальної освіти автоматично реагували на такі зрушення. Виникли специфічні навчальні округи, що обслуговували потреби виробництва.

Максимізація є ще одним принципом буття індустріальної цивілізації. Його дію продемонструвати у просторі системи індустріальної освіти більш складно, ніж показати вплив інших на навчально-виховний процес. Максимізація в освіті стала, за методикою ООН, критерієм ефективності розвитку суспільства. Мова йде про так званий Індекс людського розвитку (англ. Human Development Index, HDI). Більш детально подамо цей показник. Індекс людського розвитку (ІЛР) до 2013 року «Індекс розвитку людського потенціалу» (ІРЛП), – інтегральний показник, що розраховується щорічно для міждержавного порівняння і вимірювання рівня життя, грамотності, освіченості і довголіття, як основних характеристик людського потенціалу досліджуваної території. Він є стандартним інструментом при загальному порівнянні рівня життя різних країн і регіонів. Індекс публікується в рамках програми розвитку ООН в звітах про розвиток людського потенціалу і був розроблений в 1990 році групою економістів на чолі з пакистанцем Махбубом – уль – Хаком. Однак концептуальна структура індексу була створена завдяки роботі Амарт'я Сена. Індекс публікується ООН у щорічному звіті про розвиток людського потенціалу з 1990 року. У деяких перекладах оригінального терміна Human Development Index (HDI) його також називають Індекс гуманітарного розвитку (ІГР). При підрахунку ІЛР враховуються 3 види показників: 1) Очікувана тривалість життя – оцінює довголіття; 2) Рівень грамотності населення країни (середня кількість років, витрачених на навчання) та очікувана тривалість навчання; 3) Рівень життя, оцінений через ВНД на душу населення за паритетом купівельної спроможності (ПКС) в доларах США. Залежно від значення ІЛР країни прийнято класифікувати за рівнем розвитку: дуже високий (42 країни), високий (43 країни), середній (42 країни) і низький (42 країни) рівень[3]. Таким чином, держави штучно залучені у змагання за масовість освіти.

Централізація – ще один принцип, що породжений індустріальною цивілізацією який впливав на функціонування і розвиток системи освіти. Цей принцип реалізовувався у просторі індустріальної доби шляхом централізації управління навчально-виховним процесом з боку Міністерств освіти. Враховуючи домінування технократичної ідеології у сфері освіти, цей процес має велику жорстокість і менеджмент освіти національного рівня намагається утримати систему у руслі здиравалого розвитку. Для цього навіть створюються додаткові органи управління системою.

У міжнародному вимірі існуючі національні системи індустріальної освіти намагаються насильно ввести у континентальну мережу, як це наприклад, робиться у рамках Об'єднаної Європи завдяки так званому Болонському процесу. Мета та ж сама - централізувати управління робочою силою у рамках ЄС і виграти ідеологічне і фінансове протистояння з освітою США. З цією метою були введені спеціальні інструменти для реалізації цього принципу. Серед них слід у першу чергу назвати: ліцензування, акредитацію, присвоєння вчених звань (кандидата наук і доктора наук), наукових ступенів (науковий співробітник, доцент, професор), видача єдиних документів про освіту, фінансування навчальних закладів «зверху», кадрові призначення на посади у навчальному закладі з центру, співбесіди з кадрами при призначенні на посаду у регіоні або університеті та ін.

При цьому навчальні заклади, особливо вищої професійної освіти в країнах так званого капіталістичного спрямування, мали, як мінімум, дві переваги над вищими начальними закладами у соціалістичних країнах. По-перше, фундаментальна наука реалізовувалась в освітньому просторі університетів, а по-друге, їх університети були автономними, що надавало їм значно більшу ступінь академічної свободи ніж вищим навчальним закладам у соціалістичних країнах. Узагальнюючи слід звернути увагу на песимістичний висновок Е. Тоффлера: «... те, що ми бачимо, є сукупністю шістьох провідних принципів, «програмою», яка діяла в тій чи тій мірі в усіх країнах Другої Хвилі. Ці шість принципів - стандартизація, спеціалізація, синхронізація, концентрація, максимізація і централізація застосовувались як у капіталістичних, так і в соціалістичних суспільствах індустріального світу, тому що вони неминуче виникали внаслідок того, що відстань між виробником і ринком постійно зростала. Ці принципи у свою чергу, підсилюючи один одного, невідворотно вели до зростання впливу бюрократії. Вони утворювали найжорстокіші, наймогутніші з досі відомих організацій, примушуючи індивіда блукати у світі, схожому на світ маячних мега - організацій Кафки. Якщо сьогодні ми відчуваємо на собі їхній тиск і владу, то ми можемо простежити їх до прихованого кодексу, який програмував цивілізацію Другої Хвилі. Шість принципів, які сформували цей кодекс, надали характерного відтінку цивілізації Другої Хвилі. Сьогодні, як ми скоро побачимо, кожен із цих основних принципів є під ударом сил Третьої Хвилі. Щоб зрозуміти, хто керуватиме справами, коли Третя Хвиля стане домінантною, ми повинні спершу точно знати, хто керує ними сьогодні» [10, с.60-61].

Висновки. Таким чином, на етапі сталого розвитку система індустріальної освіти, як органічний елемент індустріальної цивілізації, синхронно «дихала» з усіма іншими її складовими. На цій основі вона знаходилась у стані гомеостазу. При цьому вона не могла вискочити за ці межі цивілізаційного само-

руху планетарного соціального цілого, у центрі якого було матеріальне виробництво. На цій високій напруженості, що склалася у системі індустріальної освіти, з одного боку, а з іншого - між нею і іншими підсистемами планетарного соціального організму, вона потрапила у стан кризи. Тому система індустріальної освіти не змогла довго утримуватись у стані гомеостазу, оскільки у рух прийшла підстава і умови. До того ж, справу усугубила держава, що відмовилась фінансово підтримувати розвиток університетів, і перевела освіту у структуру платних послуг. Згідно закону світової організації торгівлі (СОТ) - за освітні послуги треба платити. Саморозпаду сприяла й фундаментальна наука, як підстава системи індустріальної освіти, що почала шляхом культивування технологій інформатизації освоювати інші сегменти смислогенезу, а зовнішні умови її існування почали трансформуватись у бік глобалізації і глокалізації. Рівновага між освітою і суспільством була порушена. Не маючи достатнього ступеню академічної свободи, що забезпечувала б їй автономність буття, система індустріальної освіти у всьому світі перейшла у стан саморуйнування або гомеоклазу. Менеджмент освіти, не зважаючи на жорстоке адміністрування послабив свій вплив на сферу охоплену кризою освіти, що глобалізується і інформатизується. Тим самим вона, існуюча система освіти, вивільнила частину планетарного освітнього простору, з одного боку, для спалаху релігійної освіти, а з іншого, для зародження системи освіти інформаційної доби.

Список використаних джерел:

1. Асмус В.Ф. Избранные философские труды. [Т. 1]. Москва: Изд-во МГУ, 1969. 412 с.
2. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014р.
3. Индекс розвитку людського потенціалу (Human Development Index, HDI): поняття та напрями вимірювання. Режим доступу: <http://studies.in.ua/paritetnademokratia-shporu/2786-ndeks-rozvitku-lyudskogo-potencalu.html>.
4. Клепко С.Ф. Интегративна освіта і поліморфізм знання. Київ – Полтава - Харків: ПОІПОПП, 1998. 360 с.
5. Коменський Ян Амос. Вибрані педагогічні твори. Велика дидактика. [Том 1]. Під ред. з біографічним нарисом і примітками проф. А.А. Красновського. Київ: Радянська школа, 1940. 248 с.
6. Мишель Фуко. Слова и вещи. Археология гуманитарных наук. В.П. Визгин, Н.С. Автономова. Москва: «Прогресс», 1977. Режим доступу: <https://gtmarket.ru/laboratory/basis/5169>.
7. Моруа А. История Франции: от римського времени до начала Великой Французской революции. [пер. с фр. А.Ю. Серебрянникова]. Санкт-Петербург: Гуманитарная Академия, 2008. 349 с.

8. Порядок дискурса Мишеля Фуко: хто управляє знаннями, управляє всім. Режим доступу: <https://monocler.ru/poryadok-diskursa-fuko>.
9. Терепищій С.О. Стандартизація вищої освіти (спроба філософського аналізу): монографія. Київ: Вид-во НПУ імені М.П.Драгоманова, 2010. 197 с.
10. Тоффлер Е. Третя Хвиля. Перевод с англ. А.Євса. Київ: Вид. дім «Всесвіт», 2000. 480 с.

Transliteration of References:

1. Asmus V.F. Yzbrannyye fylosofskyye trudy. [T. 1]. Moskva: Yzd-vo MНU, 1969. 412 s.
2. Zakon Ukrainy «Pro vyshchu osvitu» vid 01.07.2014r.
3. Indeks rozvytku liudskoho potentsialu (Human Development Index, HDI): poniattia ta napriamy vymiriuvannya. Rezhym dostupu: <http://studies.in.ua/paritetna-demokratia-shporu/2786-ndeks-rozvitku-lyudskogo-potencalu.html>.
4. Klepko S.F. Intehratyvna osvita i polimorfizm znannia. Kyiv – Poltava - Kharkiv: POIPOP, 1998. 360 s.
5. Komenskyi Yan Amos. Vybrani pedahohichni tvory. Velyka dydaktyka. [Tom 1]. Pid red. z biohrafichnym narysom i prymitkami prof. A.A. Krasnovskoho. Kyiv: Radianska shkola, 1940. 248 s.
6. Myshel Fuko. Slova y veshchy. Arkheolohyia humanytarnykh nauk. V.P. Vyzghyn, N.S. Avtonomova. Moskva: «Prohress», 1977. Rezhym dostupu: <https://gtmarket.ru/laboratory/basis/5169>.
7. Morua A. Ystoryia Frantsyy: ot rymskohovremeny do nachala Velykoi Frantsuzskoi revoliutsyy. [per. s fr. A.Yu. Serebriannikova]. Sankt-Peterburh: Humanytarnaia Akademyia, 2008. 349 s.
8. Poriadok dyskursu Myshelia Fuko: kto upravliaet znanyiamy, upravliaet всем. Rezhym dostupu: <https://monocler.ru/poryadok-diskursa-fuko>.
9. Terapyshchy S.O. Standartyzatsiia vyshchoi osvity (sproma filosofskoho analizu): monohrafiia. Kyiv: Vyd-vo NPU imeni M.P.Drahomanova, 2010. 197 s.
10. Toffler E. Tretia Khvyliia. Perevod s anhl. A.Yevsa. Kyiv: Vyd. dim «Vsesvit», 2000. 480 s.

ZINKEVYCH Vasyl,

PhD (Agricultural), Associate Professor, Department of Economics and Management, Drogo bych Ivan Franko State Pedagogical University, Drogo bych, Ukraine

ORCID ID: [https:// orcid.org /0000-0003-1004-1685](https://orcid.org/0000-0003-1004-1685)

E-mail: Zinkevych1971@gmail.com

**MANAGEMENT OF THE MATURE FUNCTIONING INDUSTRIAL EDUCATION SYSTEM:
A FUNCTIONAL DIMENSION**